

Kainuun liikenneturvallisuustoimija

Kainuun liikenneturvallisuustoimija Vuosikertomus 2015

11.12.2015

ENSI VIIKOLLA

LAPSET ovat liikenteessä aina altavastajina. KAINUUN SANOMAT 8.9.2015

Lapsille oppia liikenteen riskeistä

Päivi Bisi

● Sotkamon ja Kuhmon 1.–2.-luokkalaiset kiertävät torstaina Salmelan koululla Turvaa Tenaville-tapahtumassa turvallisuusaiheisia rasteja, joissa käsitellään liikenteen lisäksi palovarointimen merkitystä ja tulipalotilanteessa toimimista, jokamiehenoikeuksia ja hätänumeroon soittamista.

Tapahtuman järjestävät Liikenneturva, poliisi, Sotkamon ensihoito, 4H, Kainuun pelastuslaitos ja Vuokatin Latu.

Mistä idea tapahtumaan on alunperin virinnyt, yhteyspäällikkö Eero Kalmakoski Liikenneturvan Oulun toimistosta?

–Meille, samoin kuin poliisille ja pelastuslaitokselle, on aina tullut paljon pyyntöjä kouluilta ja päiväkodeilta turvallisuustilaisuuksien pitämisestä. Päätimme yhdistää voimamme yhdeksi isoksi tapahtumaksi, jossa useamman koulun oppilaat ja useampi viranomainen ovat yhtäaikaan mukana. Kainuussakin näitä tapahtumapäiviä on pidetty jo 6–7 vuotta.

Lapset ovat liikenteessä joka tapauksessa altavastajina meidän aikuisten autoilijoiden seassa. Millaisia asioita painotatte lasten ohjaamisessa?

–Yksi tärkeimmistä aiheista on tien ylitys. Käymme ihan konkreettisesti läpi, mikä on turvallinen tapa. Jos yli-tai alikulkua ei ole, niin sitten turvallisin on suojatie. Muistutamme, että pysähdy, kuuntele ja katso. Katso, että auto tosiaan väistää ja vielä sekkin, että jos yksi auto on jo pysähtynyt, niin että vielä viereisen kaistan autoakin huomaa ylittäjän.

Teidän on siis muistutettava, että kaikki eivät noudata liikennesääntöjä?

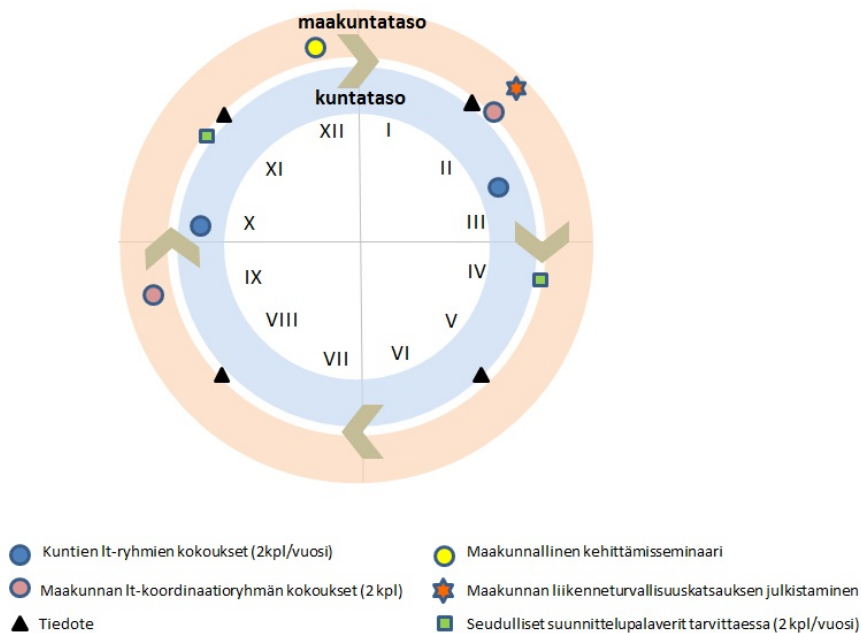
–Lapsen kehitystasesta riippuen on toki opetettava huomioimaan riskit. Ei syyllistäen, mutta niin, että kaikki tekevät virheitä. Ikävä kyllä on opetettava, että ei saa pelkästään luottaa vaikkapa liikennevaloihin. Aina on mahdollisuus, että jostain syystä joku ei huomoi valoja. Toki se asettaa haasteita kouluttajalle, sillä peloteltua opetus ei saa olla.

Toimijamalli ja liikenneturvallisuustyön organisointi

Kainuun maakunnan ja Kainuun kuntien liikenneturvallisuustyön tukena on vuodesta 2004 alkaen toiminut tukihenkilö, liikenneturvallisuustoimija. Toimijan työpanos on hankittu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja kuntien yhteisrahoituksella. Toimijan tehtävänä on avustaa kuntia käytännön liikenneturvallisuustyössä, kehittää maakunnallista ja kunnallista liikenneturvallisuustyötä sekä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja edistää liikenneturvallisuuden arvostusta.

Liikenneturvallisuustyön perustan muodostaa maakunnan yhdeksässä kunnassa tehtävä paikallinen työ, jota koordinoidaan kuntien liikenneturvallisuusryhmissä. Kainuun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat valmistuivat vuonna 2009. Suunnitelmien toteutumista seurataan kuntien liikenneturvallisuusryhmissä. Toimijan työn myötä Kainuun liikenneturvallisuustyö on saatu vakiintuneeksi ja aktiiviseksi. Kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja sidosryhmät (Liikenneturva, ELY-keskus, poliisi, pelastuslaitos) ovat tiiviisti mukana työssä. Yhteistyö eri osapuolien kesken toimii hyvin.

Maakuntatason yhteisiä toimintalinjauksia tehdään Kainuun liikenneturvallisuustyön ohjausryhmässä, jossa on edustajat kaikista kunnista sekä yhteistyötahoista. Ryhmä ohjaa myös liikenneturvallisuustoimijan työtä. Toimija toimii tiedonvälittäjänä ja liikenneturvallisuustyön tukena sekä maakunta- että kuntatasolla ja osallistuu aktiivisesti työn suunnitteluun ja kehittämiseen. Käytännössä Kainuun liikenneturvallisuustyö rytmittyy vuosikellon mukaisesti (kuva).

Kuva: Kainuun liikenneturvallisuustyön vuosikello.

Ryhmien kokoontuminen vuonna 2015

Kainuun maakunnan liikenneturvallisuustyön ohjausryhmä kokoontui vuoden 2015 aikana kolmesti, tammi-, touko- ja marraskuussa. Tammikuun kokouksessa käytiin läpi toimintasuunnitelma. Toukokuun kokouksessa käsiteltiin syksyn toimenpiteitä ja tapahtumia, keskusteltiin toimijatyön kehittämisestä ja käytiin läpi kaikille kunnille yhteiset tulevat kampanjat. Marraskuun kokouksessa käytiin läpi vuoden toiminta ja palautteet sekä keskusteltiin uudesta sopimuskaudesta ja keskeisistä vuoden 2016 kampanjateemoista.

Kuntien liikenneturvallisuusryhmät kokoontuivat kahdesti vuoden 2015 aikana. Helmi-maaliskuun kokouksissa suunniteltiin ja sovittiin tulevan kevään ja alkusyksyn toimia. Syksyn kokouksissa puolestaan koottiin kokemukset ja palautteet toteutetuista tapahtumista, sovittiin loppuvuoden toimet ja keskusteltiin uudesta alkavasta toimijatyön sopimuskaudesta.

Keskeiset toteutetut toimet vuonna 2015

- **Turvaa tenaville –tapahtuma 1.-2.-luokkalaisille järjestettiin Sotkamossa 10.9.2015**, ja mukana oli Kuhmon lapset. Mukana oli myös esikoululaisia. Tapahtumassa lapset kiersivät turvallisuusaiheisen rastiradan. Rastien sisällöistä vastasivat Liikenneturva, poliisi, Kainuun pelastuslaitos, Vuokatin Latu ry, Sotkamon ensihoito ja 4H-kerho. Tapahtuma sai medianäkyvyyttä Sotkamo-lehdessä. Kaikista vuoden 2011 jälkeen pidetyistä Kainuun alueen Turva tenaville -tapahtumista otetut kuvat on koottu kuvapankkiin: <https://www.flickr.com/photos/128169132@N08/sets/>. Tapahtumassa kävi noin 400 lasta.
- **Valtakunnallisella opetushallituksen liikenneturvallisuusviikolla 7.-11.9. järjestettiin kaikissa Kainuun kunnissa Sinä teet suojatien -kampanja.** Koululuille ja päiväkodeille laadittiin toimintamalleja, joiden avulla aihetta voi viikon aikana käsitellä lasten ja nuorten kanssa. Toimintatapoina olivat mm. piirtäminen ja askarteleminen suojatieaiheesta, suojatiejulisteen teko Liikenneturvan julistekoneella sekä suojatien kasvomaalaus ja selfie-kuvaus. **Kaikki kunnat osallistuivat kampanjaan** ja osallistuneiden ryhmien kesken arvottiin lahjakortteja.
- **Toukokuussa toteutettiin pyöräilykypärän käyttöön liittyvä kysely kaikille Kainuun 3.-9.-luokkalaisille sekä opettajille ja koulunkäyntiavustajille. Kyselyyn vastasi lähes 1 400 oppilasta ja noin 130 opettajaa ja koulunkäyntiavustajaa.** Kypäräkyselyn tulokset käytiin läpi kuntien liikenneturvallisuusryhmien kokouksissa ja yhteenvedot toimitettiin koulujen käyttöön. Tuloksista tiedotettiin syksyllä 2015 ja tiedottamista sekä tulosten hyödyntämistä jatketaan keväällä 2016 pyöräilykauden alkaessa.
- **Touko-kesäkuussa järjestettiin sähköpyöräkiertue seitsemässä kunnassa.** Sähköpyörä oli kokeiltavana viikon ajan jokaisessa kunnassa. Kunta sai järjestää kokeilun haluamallaan tavalla ja kokeilijoiden pyydettiin täyttämään palautelomake. Kiertueen tavoitteena oli antaa mahdollisuus myös pienissä kunnissa asuville kokeilla sähköpyörää ja kannustaa pohtimaan sitä vaihtoehtona autolle. Palautelomakkeen täytti 34 kokeilijaa, mutta kokeilijoita oli kokonaisuudessaan huomattavasti enemmän.
- **Kajaanin ja Kuhmon toisen asteen opiskelijoille (KAO ja lukiot) järjestettiin Turvavyö ja riskinotto liikenteessä –kiertue syyskuussa viikolla 38.** Kiertue sisälsi kaksi rastikokonaisuutta; Pyörähtävä auto ja Peilaus. Pyörähtävän auton avulla oppilaille demonstroitiin turvavyön vaikutusta hyvin konkreettisesti auton pyörähtäessä ympäri. Lisäksi muutamana päivänä mukana oli ns. ”peilaustehtävä”, jossa tuotiin esille riskikäyttäytymiseen liittyviä harhakäsityksiä ja keskusteltiin niistä oppilaiden kanssa. **Kiertue tavoitti satoja nuoria.**
- **Iäkkäille järjestettiin liikenneturvallisuusaiheiset tilaisuudet Sotkamossa, Paltamolla ja Ristijärvellä.** Sotkamon tilaisuudessa oli 45 osallistujaa ja sen jatkoksi järjestettiin kaksi Ajosyyni-päivää. Paltamossa ja Ristijärvellä osallistujia oli vähemmän
- **Sotkamossa järjestettiin koululaiskuljettajatilaisuus (18.8.),** jossa keskusteltiin laajasti kuljetuksiin liittyvistä asioista (mm. organisointi, liikenneturvallisuus, tienpito).
- Kansallisella Pyöräilyviikolla 11.-15.5. järjestettiin **Pyörällä töihin -viikko** kaikille kuntatyöntekijöille. Kansainvälisellä Liikkujan viikolla 16.-22.9. puolestaan kannustettiin kaikkia kuntatyöntekijöitä tulemaan töihin jollakin muulla tavalla kuin yksin omalla autolla (**Fiksun työmatkaliikkujan viikko**). **Osallistujia oli perinteisesti kevään kampanjassa selvästi syksyä enemmän.** Osallistujien kesken arvottiin palkintoja.
- **Rajotusten mukaan -näytelmä iäkkäille sai ensi-iltansa Kajaanissa 5.10.** osana vanhusten viikon ohjelmaa. Näytelmä esitetään muissa kunnissa vuoden 2016 aikana.
- **Kuntien liikenneturvallisuusryhmät järjestivät näkymistempaukset keskustaajamissa marraskuun alussa 3.-4.11.** Myös poliisi osallistui tempauksiin kolmella paikkakunnalla. Tempauksissa jaettiin pyörän valoja ja heijastimia ”pimeille” pyöräilijöille ja jalankulkijoille. Tempaukset saivat näkyvyyttä paikallismedioissa. Heijastimet ja pyörän valot hankittiin toimijan toimintarahalla.

Sinä teet suojatien –kampanjaan osallistui useita kouluja ja kampanja sai hyvin näkyvyyttä!

SALMELÄN koululla Sotkamossa huomioitiin näyttävästi turvallisuusviikon teemat. Kuva tiistailta, jolloin koulun pihalle muodostettiin oppilaita silvää suojatietä.

Älä syöksy suojatielle

Kuluneen viikon teemana oli turvaa tenaville kotona ja koulumatkoilla.

KOTILÄKSEKSI pelastuslaitoksen rastilla käyneet saivat tehävän tärkeitä vanhempiensa kanssa kotiin palovaroittimien hälytysvalmiina.

Pätket on valittavana heran vuodessa, yhdessä vs. ylipäällönsä Joose Veteläisen kanssa pakuravallisuuden kertomat Teemu Huovin muijuttui.

LIKENNETURVAN aluokoultaja Juhani Kemppainen kertoi Salimassa järjestetyssä teemapäivässä vieterin kirkon ja turviliikkeen yhteistyön, kaadun ylityksen yleensä ja turvallisuuden koulumatkoilla.

LIKENNETURVAN järjestämisen Turvaa tenaville -teemapäivän aikana esiteltiin eri rastiteilla muun muassa liikenneturvallisuuksien, paloturvallisuuden ja jokamiehen oikeuksiin liittyviä asioita. Päivän aikana rastiteilla kiersi yli 400 lasta. Sotkamon koulujen lisäksi lapsia tuli Kuhmossa.

Turvaa tenaville -teemapäivä oli osa valtakunnallista liikenneturvallisuuksiin.

Salimelan koulun liikuntasalissa pidettiin edustaja, vanhempi

konstaapeli Janne Heikkinen opasti suojatien ylittämässä. Oppilaat kävivät ammettujen ohjeiden mukaisesti liikuntasaliin lavastetun suojatien ylitte.

Ensimmäisen ohjauksen. Näky oli vaikutusta, kun kaikki noin 150 oppilasta käyttäytyivät opettajien ohjeiden mukaisesti pakautuneina suojatielle koulun pihalle.

Oppilaiden toivotin pakautuneen tuntiin vastettiin. Pienempien valettiin vaatteisiin, luokanopettaja Heikki Kautilainen kertoi.

TEMPAUKSEN Liikenneturvan suojatieteen innoittamana ideoi Heikki Kautilainen ja oppilaskunnan toinen ohjaja opettaja Jussi-Pekka Heikkinen yhdessä oppilaskunnan hallituksen jäsenten kanssa.

Vision tiistaina samalla nähdystä toteutuksesta otti luokanopettaja Satu Thil.

Muistutimme myös oppilasta varovaisuudesta. Suojatie ei ole patikka, mihin syöksytään suippain, Heikki Kautilainen sanaili.

Selfie hoksauttaa suojatiestä

Liikenneturvallisuuksiin kampanjoidaan turvallisen tien ylityksen puolesta

Selfie on tullut suosituksi, ja nyt se on myös turvallisuuden välineenä. Liikenneturvallisuuksiin kampanjoidaan turvallisen tien ylityksen puolesta.

LIKENNETURVAN aluokoultaja Juhani Kemppainen kertoi Salimassa järjestetyssä teemapäivässä vieterin kirkon ja turviliikkeen yhteistyön, kaadun ylityksen yleensä ja turvallisuuden koulumatkoilla.

LIKENNETURVAN järjestämisen Turvaa tenaville -teemapäivän aikana esiteltiin eri rastiteilla muun muassa liikenneturvallisuuksien, paloturvallisuuden ja jokamiehen oikeuksiin liittyviä asioita. Päivän aikana rastiteilla kiersi yli 400 lasta. Sotkamon koulujen lisäksi lapsia tuli Kuhmossa.

Turvaa tenaville -teemapäivä oli osa valtakunnallista liikenneturvallisuuksiin.

Salimelan koulun liikuntasalissa pidettiin edustaja, vanhempi

Sotkamon Turvaa tenaville –tapahtumassa käsiteltiin mm. suojatiesääntöjä ja pyöräilyä!

Onnettomuustilastot

Liikenneturvallisuustoimijan internet-sivuilla ylläpidettiin kuntakohtaisia onnettomuustietoja. Onnettomuusanalyysit ja -yhteenvedot tehtiin iLiitu-ohjelmalla ja onnettomuustilastoista on nähtävissä mm. onnettomuuskustannukset euroa/asukas, onnettomuusmäärät, -paikat ja -ajankohdat.

Liikenneturvallisuustoimijan internet- ja extranet-sivustot ja muu tiedottaminen

Toimijan internet-sivuja ylläpidettiin ja kävijämäärä sivuston perustamisesta alkaen on lähes 33 000. Internet-sivut löytyvät osoitteesta www.kainuuntoimija.fi. Ulkoista vuorovaikutusta ja tiedottamista varten ylläpidettiin myös [Facebook-sivustoa](#) ”Kestävää liikkumista Kainuussa”. Toimija on jakanut Facebook-sivuilla säännöllisesti turvalliseen ja viisaaseen liikkumiseen kytkeytyvää asiaa ja kertonut kampanjoiden toteutuksista.

Toimija tiedotti kuntia vuoden aikana ajankohtaisista asioista sähköpostitiedottein.

Ulkoisessa medialle suunnatut eri teemoihin liittyvät tiedotteet laadittiin yhteistyössä Liikenneturvan, poliisin ja ELY-keskuksen kanssa. Tiedotteissa korostettiin ajankohtaisia asioita eri viranomaisten näkökulmista. Vuoden alussa tehtiin yhteistiedote moottorikelkkailusta ja toukokuussa pyöräilystä sekä pyöräily säännöistä.

Lisäksi toimija tiedotti suoraan eri medioita seuraavista tapahtumista:

- Pyöräilyviikon tapahtumat ja sähköpyöräkiertue
- Liikkujan viikko
- Turvavyö ja riskinotto liikenteessä -kiertue
- Turvaa Tenaville –tapahtuma Sotkamossa 10.9.
- Rajotusten mukaan –näytelmä iäkkäille 5.10.
- Näkymistempaukset 3.-4.11.
- Fiksun työmatkaliikkujan viikko 16.-22.9.

Internet-sivun yhteydessä toimivan extranet-sivuston käyttö on vakiintunut. Sivusto palvelee toimijan, kuntien ja yhteistyökumppaneiden sisäistä tiedonvälitystä ja toimii myös ns. projektipankkina. Sivustolle tallennetaan kaikki projektinhallintaan liittyvät dokumentit, kuten esimerkiksi kokouskutsut ja muistiot sekä kustannusseurantatieto. Sivusto on suojattu tunnuksin, jotka on jaettu kuntien liikenneturvallisuusryhmien jäsenille.

Yhteystiedot:

Kainuun liikenneturvallisuustoimija
Projektipäällikkö Noora Airaksinen
Sito, Viestikatu 7, 70600 Kuopio
PL 4000, 70601 Kuopio
puhelin 0400 922 372
sähköposti noora.airaksinen(a)sito.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Liikenneturvallisuusasiantuntija Tarja Jääskeläinen
Veteraanikatu 5, 90100 Oulu
puhelin 0400 282 152

Kuvat: Liikenneturva ja Virpi Ansio/Sito

